

Nr.975/C/1368/III-5/2014

CONCLUZII

formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
în cauza nr.14/1/2014/HP/P a Înaltei Curți de Casație și Justiție

**privind rezolvarea de principiu a chestiunii de drept având ca obiect aplicarea
art.6 alin.1 din noul Cod penal, cu privire la condamnări pronunțate de un alt
stat față de cetățeni români aflați în executarea acelei pedepse pe teritoriul
României.**

În temeiul art.475 din Codul de procedură penală, prin încheierea din 3 aprilie 2014, pronunțată în dosarul nr.530/258/2014, Tribunalul Harghita - Secția penală a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție solicitând instanței supreme pronunțarea unei soluții prin care să dea o rezolvare de principiu chestiunii de drept având ca obiect aplicarea art.6 alin.1 din noul Cod penal, cu privire la condamnări pronunțate de un alt stat față de cetățeni români aflați în executarea acelei pedepse pe teritoriul României.

Din analiza încheierii de sesizare rezultă că aceasta aparține unei instanțe (*tribunal*) investită cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță (*contestație conform art.23 alin.9 din Legea nr.255/2013, cu modificările și completările publicate până la data de 24 decembrie 2013*). De asemenea, se constată că această chestiune de drept a cărei lămurire se solicită a fost invocată în cursul judecății (*ca motiv al contestației declarate de condamnat*), respectiv, că de lămurirea acestei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată (*soluția în calea de atac depinde de lămurirea ce se va da chestiunii de drept*).

Totodată, în chestiunea de drept supusă lămuririi, nu au fost pronunțate

anterior de către Înalta Curte de Casație și Justiție hotărâri prealabile sau în recursul în interesul legii, după cum aceasta nu face nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În consecință, se constată îndeplinirea condițiilor formale, de pertinență a sesizării, respectiv admisibilitatea acesteia.

În esență, chestiunea de drept ce se solicită a fi lămurită constă în a decide cu privire la aplicarea art.6 alin.1 din noul Cod penal, în condițiile recunoașterii de instanța română competentă, hotărârilor de condamnare pronunțate de un alt stat față de cetățeni români aflați în executarea acelei pedepse pe teritoriul României.

Din această perspectivă se impun precizările ce urmează:

1. Instituția aplicării legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Principiul personalității legii penale.

Potrivit dispozițiilor art.6 alin.1 din Codul penal¹, când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară, sancțiunea aplicată, dacă depășește maximumul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, se reduce la acest maximum.

Prin textul de lege este reglementat singurul caz de incidență a principiului *mitior lex* raportat la ipotezele în care judecarea cauzei s-a definitivat.

Prin urmare, aplicarea legii penale noi mai favorabile este obligatorie când pedeapsa definitivă aplicată pentru infracțiunea săvârșită depășește maximumul special prevăzut de legea nouă pentru aceeași infracțiune. În aplicarea legii penale mai favorabile, după judecarea definitivă a cauzei, instanța urmând a compara numai pedeapsa aplicată în baza legii vechi cu maximumul special prevăzut de legea nouă.

Doctrina a fost favorabilă aplicării legii penale noi mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei, argumentându-se că „o hotărâre deja executorie trebuie să se modifice în favoarea condamnatului nu numai atunci când încetează incriminarea, dar și atunci când legislațiunea penală e atenuată”².

¹ Legea nr.135 din 1 iulie 2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările publicate până la 7 februarie 2014;

² H. Aznavorian, comentare a art.2 din Codul penal, Carol al II - lea, adnotat, partea generală (art.1 - 183), Editura Socec, C.O.S.A., București, 1936, p.1 și urm.;

Art.6 alin.1 din Codul penal vizează *stricto sensu* o hotărâre de condamnare, astfel încât se pune în discuție aplicabilitatea reglementării și cu privire la hotărârea de condamnare pronunțată de instanța străină și recunoscută în condițiile legii.

În materia principiului personalității legii penale, reglementarea din art.9 din Codul penal privește situația cetățeanului român, care comite infracțiuni în afara teritoriului României. De altfel, acest principiu este subsidiar principiului teritorialității.

Astfel, în completarea regulilor de aplicare în spațiu a legii penale, alin.1 al art.9 din Codul penal³, stabilește că legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, dacă pedeapsa prevăzută de legea română este detențiunea pe viață ori închisoarea mai mare de 10 ani, iar potrivit alin.2, în celelalte cazuri, dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită ori dacă a fost comisă într-un loc care nu este supus jurisdicției niciunui stat.

Premisa extinderii principiului *ne bis in idem* în dreptul penal internațional are la baza încrederea reciprocă în sistemele juridice statale.

2. Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine.

Potrivit art.135 alin.3 și 4 din Legea nr.302/2004⁴ obiectul procedurii de recunoaștere a hotărârii judecătorești străine îl constituie verificarea condițiilor prevăzute la art.136, iar în cazul în care acestea sunt îndeplinite, atribuirea hotărârii judecătorești străine de efecte juridice pe teritoriul României și transferarea într-un penitenciar sau unitate medicală din România a persoanei condamnate.

În cazul în care persoana a fost condamnată pentru mai multe infracțiuni, verificarea condițiilor se face pentru fiecare infracțiune în parte. Atunci când condițiile sunt îndeplinite doar pentru o parte din infracțiuni, instanța poate dispune recunoașterea parțială a hotărârii judecătorești străine.

În condițiile art.135 alin.6 lit.a și lit.b pct.i, alin.7 și 8 din Legea nr.302/2004, instanța examinează hotărârea judecătorească străină, dispune recunoașterea și executarea pedepsei aplicate de instanța străină, dar și adaptează pedeapsa privativă de libertate aplicată de instanța străină atunci când natura pedepsei aplicate de instanța străină nu corespunde, sub aspectul denumirii sau al regimului, cu pedepsele reglementate de legea penală română ori atunci când durata pedepsei aplicate de instanța străină depășește, după caz, limita maximă specială a

³ Legea nr.286 din 17 iulie 2009 privind Codul penal, cu modificările și completările publicate până la 12 noiembrie 2012;

⁴ Legea nr.302 din 28 iunie 2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, cu modificările și completările publicate până la 11 decembrie 2013.

pedepsei prevăzute de legea penală română pentru aceeași infracțiune sau limita maximă generală a pedepsei închisorii prevăzute de legea română sau atunci când durata pedepsei rezultante aplicate în cazul unui concurs de infracțiuni depășește totalul pedepselor stabilite pentru infracțiuni concurente sau limita maximă generală a pedepsei închisorii admisă de legea penală română. În această a doua ipoteză, adaptarea de către instanța de judecată a pedepsei aplicate de instanța străină constă în reducerea pedepsei până la limita maximă admisă de legea penală română pentru infracțiuni similare.

Totodată, pedeapsa stabilită de instanța română trebuie să corespundă, pe cât posibil, din punctul de vedere al naturii sau duratei, cu cea aplicată de statul emitent și nu va agrava situația persoanei condamnate. Pedeapsa aplicată de statul emitent nu poate fi convertită într-o pedeapsă pecuniară.

Această posibilitate de adaptare, respectiv de stabilire a pedepsei, recunoscută expres instanței naționale prin dispozițiile legale menționate, reprezintă o expresie a principiului legalității. Altfel spus, pedeapsa aplicată prin hotărârea străină recunoscută nu va fi executată în statul care recunoaște decât în măsura în care corespunde limitelor de pedeapsă, naturii acesteia prevăzute de legea națională.

În condițiile în care art. 6 din Codul penal reprezintă tot o expresie a principiului legalității, incidența sa în ipoteza în discuție apare justificată pentru identitate de rațiune.

Această concluzie este susținută și de dispozițiile art. 135 alin. 12 din Legea nr. 302/2004 care prevede că punerea în executare a pedepsei aplicate printr-o hotărâre străină recunoscută se realizează conform dispozițiilor din Codul de procedură penală. Mai mult, art. 144 din aceeași lege stabilește că legea română guvernează executarea. Aceste dispoziții detaliază o serie de aspecte concrete referitoare la cauze / incidente, intervenite inclusiv în faza de executare, și care au ca efect reducerea pedepsei (deducere – art. 144 alin. 1 faza a II-a; amnistia și grațierea – art. 144 alin. 2 fraza a II-a, art. 133 alin. 2-5).

Din această perspectivă, incidența art. 6 din Codul penal, în considerarea efectului de reducere a pedepsei definitive aplicate la maximum special prevăzut de legea nouă, este, de asemenea, justificată.

În condițiile în care, din punctul de vedere al efectelor, amnistia nu numai că înlătură răspunderea penală, dar, dacă intervine după condamnare, ea înlătură și executarea pedepsei pronunțate, iar grațierea înlătură, în totul sau în parte, executarea pedepsei ori are loc comutarea acesteia în alta mai ușoară, cu atât mai mult, în cazul hotărârilor de recunoaștere și executare a pedepselor aplicate în statul de condamnare, este obligatorie aplicarea legii penale noi mai favorabile.

Deși, cadrul legal nu reglementează aplicarea legii penale mai

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

favorabile în raport de hotărâri de condamnare pronunțate de un alt stat față de cetățeni români aflați în executarea pedepsei după recunoașterea hotărârii judecătorești străine, considerăm că regimul juridic al unor astfel de hotărâri de condamnare legitimează aplicabilitatea dispozițiilor art.6 alin.1 din Codul penal.

Pe de altă parte, în mecanismul de aplicare a legii penale mai favorabile hotărârilor de condamnare pronunțate de un alt stat, recunoscute de instanța română competentă, în cazul pedepselor aplicate pentru un concurs de infracțiuni, în primă fază se examinează aplicabilitatea art.6 alin.1 din Codul penal, în raport de fiecare pedeapsă. Ulterior, se verifică dacă cuantumul pedepsei rezultante aplicate în baza legii vechi depășește maximumul pedepsei principale în caz de concurs de infracțiuni stabilit în legea nouă. Pe cale de consecință, pedeapsa va fi redusă la maximumul special prevăzut de legea nouă.

În lipsa unor dispoziții tranzitorii, echivalarea pedepselor în curs de executare cu cele prevăzute de legea nouă și în cazul hotărârilor de condamnare pronunțate de instanțe străine și recunoscute în condițiile legii, prin aplicarea art.6 alin.1 din Codul penal, răspunde principiului legalității incriminării și pedepsei.

Pentru aceste motive,

În temeiul art.475 - 477 din Codul de procedură penală,

VĂ SOLICITĂM

Pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării să primească următoarea rezolvare:

Dispozițiile art.6 alin.1 din Codul penal sunt aplicabile, în condițiile recunoașterii de instanța română competentă, hotărârilor de condamnare pronunțate de un alt stat față de cetățeni români aflați în executarea acelei pedepse pe teritoriul României.

***PROCUROR GENERAL,
TIBERIU - MIHAIL NIȚU***